## PAULI LOCUS IN EPISTOLA I. AD CORINTHIOS II. 4. EX ORIGENE RESTITUTUS.

## DIONYSIUS HALICARNASSENSIS ALIQUOTIES EMENDATUS.

Quam corrupti et interpolati sint etiam illi libri, quos ob venerandam antiquitatem homines eruditi suspiciunt, luculento indicio apparet ex Pauli verbis, quae leguntur in Priore ad Corinthios Epistola II. 4. ubi sic praefatus: *κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ*, post pauca ita pergit: *καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.* Verba, quae vitium et labem conceperunt, in Codice Vaticano sic scripta sunt:

ΟΥΚΕΝΠΕΙΘΟΙCCΟΦΙΑCΛΟΓΟΙC.

in Alexandrino sic:

ΟΥΚΕΝΠΙΘΟΙC | ΑΝΘΡΩΠΙΝΗCCΟΦΙΑCΛΟΓΟΙC

ubi ΠΙΘΟΙC pro ΠΕΙΘΟΙC scriptum est, ut solet libri Alexandrini scriba passim Ι pro ΕΙ dare, ut statim in sqq. ΑΠΟΔΙΞΕΙ, et alibi pro *δεικνύναι* substituit ΔΙΓΝΥΝΑΙ, similiaque permulta, quae nemini moram facere debent in vera scriptura constituenda, nam certi errores sunt certo ubique remedio sanandi. Itaque locupletissimi testes haec nobis verba:

*οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας* (vel *πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας*) *λόγοις ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως.*

legenda et interpretanda exhibent. Sed non possunt haec intelligi quoniam *πειθοῖς* nihili vocabulum est et Graeca lingua loquentibus inusitatum et inauditum. Quid viri docti? Com-

menti sunt ex hoc uno loco πειθός adiectivum Graecum esse ex πείθω formatum, et significare id quod apud reliquos omnes constanter πιθανός appellari solet. Sed non tam misere Paulina oratio balbutit, ut spreto vel ignorato vocabulo omnium usu trito vocabulum admittat aut fingat, quod pariter analogia Graecitatis respuit et omnium Graece loquentium consuetudo. Corrupta a sciolo Pauli manus est. Vetus scripturae vitium, ita uti fit, peperit additamentum. Corrector nescio quis nactus mendosam lectionem aliquid inseruit de suo. Tolle vitium et quod interpolatum est, quia locum suum obtinere non poterit amplius, resecandum et expungendum esse manifesto apparebit. Levis error commissus est in ΠЄΙΘΟΙϹϹΟ-ΦΙΑϹ, bis scripta est littera sibilans, quam semel scriptam oportuit sic ΠЄΙΘΟΙϹΟΦΙΑϹ, ut inter se opponantur ἐν πειθοῖ σοφίας et ἐν ἀποδείξει πνεύματος. Quod quum feceris vocabulo interpolato λόγοις locus in quo consistat nullus supererit: redeat igitur illuc unde male pedem intulit. Ad hanc lucem simul arguitur interpolatio libri Alexandrini ΠΙΘΟΙϹΑΝΘΡΩ-ΠΙΝΗϹϹΟΦΙΑϹ nam qui ἀνθρωπίνης (quod prorsus supervacaneum est) de suo interposuit, dissecuit antiquam scripturam ΠЄΙΘΟΙϹϹΟΦΙΑϹ, quae oriri non potuit nisi ΠЄΙΘΟΙ et ϹΟ-ΦΙΑϹ olim uno tenore continuata fuissent. Haec igitur simplex et aperta emendatio olim a multis reperta est, sed officit veritati etiamnunc antiquissimarum membranarum veneratio. Piaculum esse videtur spretis Codicum vetustissimorum testimoniis *coniecturas* suapte natura incertas et fallaces, ut aiunt, recipere. Sed quid si testem produxero, qui et aetate et auctoritate illos libros multum antecedat? Audite diligenter qui membranas nimium veneramini quid dicat Origenes Celsi calumnias refutans libr. I. p. 48: Δοκεῖ δέ μοι, inquit, ὅτι σοφοὺς μέν τινας ὡς πρὸς τὴν τῶν πολλῶν ὑπόληψιν καὶ ἱκανοὺς πρὸς τὸ νοεῖν ἀρεσκόντως πλήθεσι καὶ λέγειν ἐπιλεξάμενος καὶ χρησάμενος αὐτοῖς διακόνοις τῆς διδασκαλίας ὁ Ἰησοῦς εὐλογώτατ' ἂν ὑπενοήθη ὁμοίᾳ φιλοσόφοις κεκηρῦχθαι ἀγωγῇ αἱρέσεώς τινος προϊσαμένοις καὶ οὐκέτι ἂν ἡ περὶ τοῦ θεῖον εἶναι τὸν λόγον ἀπαγγελία ἀνεφαίνετο ἅτε τοῦ λόγου ὄντος καὶ τοῦ κηρύγματος ἐν πειθοῖ τῆς ἐν φράσει καὶ συνθέσει τῶν λέξεων σοφίας, καὶ ἦν ἂν ἡ πίστις ὁμοίως τῇ τῶν τοῦ κόσμου φιλοσόφων

περὶ τῶν δογμάτων πίστει ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων καὶ οὐκ ἐν δυνάμει θεοῦ. In his Origenes, ut tu vides, Pauli verba de quibus agimus suis verbis intexuit et emendata lectione utitur ἐν πειθοῖ — σοφίας, quam eum in suis libris reperisse satis apparet. Sunt autem Origenis verba sic comparata ut λόγοις iis nullo modo addi et aptari possit. Vide autem quid scribae designaverint in proximis. Post pauca enim Origenes ipsum Pauli locum, quem supra in suum usum converterat sic apponit: δυνάμει τινὶ θείᾳ, ἥντινα καὶ ὁ Παῦλος παριστὰς, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, (id est illo loco quem modo descripsimus) φησί· Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις —— ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. Eundem locum iterum adhibuit libr. VI. p. 276, ubi Platonis splendidam et magnificam orationem cum stili in libris N. T. tenuitate comparat et ita dicit: εἰ χρή γε τολμήσαντα εἰπεῖν, ὀλίγους μὲν ὤνησεν, εἴγε ὤνησεν, ἡ περικαλλὴς καὶ ἐπιτετηδευμένη Πλάτωνος λέξις, πλείονας δὲ ἡ τῶν εὐτελέστερον — γραψάντων. ἔστι γοῦν ἰδεῖν τὸν μὲν Πλάτωνα ἐν χερσὶ τῶν δοκούντων εἶναι φιλολόγων μόνον, τὸν δὲ Ἐπίκτητον καὶ ὑπὸ τῶν τυχόντων — θαυμαζόμενον αἰσθομένων τῆς ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ βελτιώσεως. καὶ ταῦτά γε οὐκ ἐγκαλοῦντες Πλάτωνι φαμέν —, ἀλλὰ καὶ δεικνύντες τὸ βούλημα τῶν εἰπόντων τό· Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως. Non potuit Origenes ipse illa verba sic mendose scripta laudare qui modo eundem locum emendatē scriptum usurpaverat, sed scribae notam sibi lectionem verae substituerunt. Rem per se satis probabilem scripturae in libris Origenis diversitas novo argumento confirmat: nam p. 276. pro ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, in aliis est ἐν πειθοῖ σοφίας λόγοις omisso ἀνθρωπίνης et λόγοις inepte abundante, in quo deprehendimus manum eius qui Origenis lectionem cum pervulgata illius loci scriptura in concordiam redegerit. Utrobique unice verum est: οὐκ ἐν πειθοῖ σοφίας ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος, quod tandem omnes unanimi consensu Paulo reddamus, alii quia in se omnes habet numeros veritatis, alii propter Origenis auctoritatem Codicibus quotquot supersunt omnibus longe anteponendam.

Itaque venerandae antiquitatis libri iisdem generibus vitiorum infecti sunt, quibus recentiores iidemque deteriores, ut plerisque videntur, passim laborant. Ineptum sed levem librarii errorem ΠΕΙΘΟΙΣΣΟΦΙΑΣ pro ΠΕΙΘΟΙΣΟΦΙΑΣ futilis corrector interpolando gravissimum reddidit, sed ubi memineris quoties scripturae labem huiuscemodi interpolatio sequatur, audacter quod verum est spreta librorum auctoritate revocabis. Exemplorum de genere hoc affatim est. Compara mihi lectiones Urbinatis Isocratis cum vulgatis, compone in Dionysio Halicarnassensi veteres scripturas cum iis quae ex Codicibus Vaticano et Chisiano prodierunt, ac desines quidquam in correctoribus Graeculis mirari, qui in locis male habitis numquam vitii sedem sagaciter indagant eaque reperta demum sollerti coniectura laboranti sententiae succurrunt, sed leviter et incogitanter vitiosa non attingunt et ὅτ, τι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶσσαν ἔλθῃ adiiciunt de suo, ut in Pauli loco indocte admodum πειθοῖς adiectivum esse rati τὸ ἐπιτυχὸν ὄνομα nempe λόγοις ei agglutinarunt. Iucundissima res est in talibus verum videre: ubi constat in qua parte vitium alatur, si ei mederi potueris, sciolorum additamenta ultro corruunt, cuius rei iuvat exempla quaedam subtexere.

Apud Dionysium Halicarn. A. R. I. 67. editur: κινδυνεύουσί τε οὐ τὸ αὐτὸ πάντες ὅμως γέ πως τὸ αὐτὸ λέγειν. Corruptum est ὅμως. Librarii solent ubi in vetustis libris esset ΑΜΩΣΓΕΠΩΣ, aut ἄλλως γέ πως aut ὅμως γέ πως substituere, quia quid esset ΑΜΩΣ nesciebant. Multa huius rei exempla collegimus in *Var. Lectt.* p. 255 et 367, et in *Nov. Lectt.* p. 404. Ubi igitur etiam hic reposueris ἀμῶς γέ πως τὸ αὐτὸ λέγειν, futile scioli additamentum οὐ τὸ αὐτό ultro excidet. In libro II. 38. legitur: ὁ τῶν Σαβίνων βασιλεὺς — τὸν στρατὸν ἦγε διὰ τῆς χώρας οὐδὲν οἰόμενος βλάπτειν τοὺς κατὰ τοὺς ἀγρούς. In vetusto libro erat οὐδὲν ΣΙΝΟΜΕΝΟΣ τούς κτέ. Indoctus scriba pro σινόμενος dedit οἰόμενος et βλάπτειν addidit de suo. Veram lectionem servavit Cod. Vaticanus. In cap. 43. est ἦν αὐτοῖς — ἡ ἀναχώρησις ἀπὸ καθυψηλοῦ χωρίου, sed ΚΑΘΥΨΗΛΟΥ scribendum erat καθ' ὑψηλοῦ, itaque stulte ἀπό nescio quis adiecit. In cap. 44. pro συμβάσεως δὲ περὶ τοῦ (Vat. τὸ) διαλέγεσθαι — οὐχ ἑαυτοῖς ἁρμόττειν ὑπελάμβανον, emendan-

dum est: *συμβάσεως δὲ πέρι διαλέγεσθαι*, scioli praepositionem cum sq. verbo coniungendam esse rati *τοῦ* vel *τό* inseruerunt. In cap. 55. editur: *ὅρος τι — οὐ πολὺν τοῦ ςρατοπέδου τῶν πολεμίων τόπον ἀπέχον*, tu corrige *πολύ* pro *πολύν* et *τόπον* expunge. Mirifice corruptus est locus III. 4: *εἰσῄει τε αὐτῶν τοὺς χαριεςάτους εἰς τοὺς λογισμοὺς ὡς τὰ κράτιςα βουλευομένοις καὶ καταμέμψεις τῶν ἐν τέλει*, quae sic emendanda sunt: *εἰσῄει τε αὐτῶν τοὺς χαριεςάτους λογισμὸς ὡς οὐ τὰ κράτιςα βουλευομένους καὶ κατάμεμψις τῶν ἐν τέλει*. Ubi semel repereris verum esse: *εἰσῄει — λογισμός*, reliqua nullo negotio restituuntur. Simili modo corrige locum IV. 10. ubi legitur: *εἰσπίπτει γὰρ αὐτοῖς* (Vat. *αὐτοὺς*) *λογισμός*, sed legendum est *εἰσῄει γὰρ αὐτούς*. Eadem opera emenda locum vicinum IV. 11. ubi pro *ἀλλ' ἤδη καὶ περὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς δέος ἐπεισέρχεται*, legendum est *δέος ἔμ' εἰσέρχεται*. In vicinia loci, de quo agimus III. 4. aliud emblema nos ludificatur in verbis: *οἱ δὲ ὑπὸ λύπης τε καὶ ἀμηχανίας [κρατούμενον] ἑκουσίῳ χρήσασθαι τελευτῇ αὐτὸν ἔφασαν*. Reseca importunum participium et Graeca oratio erit. Simillima vitia et alibi apud Dionysium tollenda sunt et III. 10. ubi scribe: *ὥςε ἐξίτηλον εἶναι ἤδη τὸ ἀφ' ἡμῶν γένος ὑπὸ χρόνου*, ubi editur *ὑπὸ χρόνων [παλαιωθέν]*. Ridiculo errore scribitur III. 6. fin. *μήνυσιν ἑτέραν δεδιότες — εἴτε ὑποθέσει ἀναγκαζόμενοι γνώμης*, apage ineptum *ὑποθέσει* et repone *ὑπὸ θείας*.

Quam scateat vitiis Dionysii oratio in uno capite ostendere iuvat III. 11. ubi rex Romanorum Fufetium Albanum longa oratione refutat. *Si naturae lex est*, inquit, *ut coloniis imperet civitas unde deductae sunt*, *οὐκ ἂν φθάνοιεν ἀμφοτέροις ἡμῖν Λαουινιᾶται τὰ δίκαια πράττοντες*, imo vero *προστάττοντες*, nam hoc est *iura dare*, *προστάττειν τὰ δίκαια*, non *τάττειν*, ut Stephanus et Casaubonus volebant, multoque minus *πράττειν*. Post pauca *τὸ μὲν Ἀλβανῶν εὐγενὲς διαμένει*, inquit, *τὸ δ' ἡμέτερον ἐξέφθαρται ταῖς ἐπιμιξίαις τοῦ ἀλλοφύλου*, sed *διέφθαρται* verum est, ut saepe alibi apud Dionysium *δι* — et *ἐξ* — confusa sunt. Tum *μάθε καὶ μετὰ τοῦτο ἁμαρτάνων* dicit, sed scribae *ἥμαρτον καὶ κατὰ τοῦτο*, nam genuinum est *καὶ κατὰ τοῦτο*, et mox *τοσούτου δέομεν* pro *τοσοῦτον*. Quod Romani facile peregrinos in civitatem reciperent, imitari eos

dicit Atheniensium civitatem, ἧς μέγιςον κλέος ἐν Ἕλλησίν ἐςι καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ἥκιςα [εἰ μὴ μάλιςα] τὸ πολίτευμα. O lepidum caput Graeculi, qui ista interposuit! Exime praepositionem ex his: τῆς ἡγεμονίας, [ὑπὲρ] ἧς τῶν ἄλλων Λατίνων οὐδεὶς ἀντιποιεῖται πρὸς ἡμᾶς. Tum pro ἡ ὑμετέρα πόλις — εἰς ἐλάττονα οἶκον συνῆκται, emenda ΟΓΚΟΝ pro ΟΙΚΟΝ, εἰς ἐλάττονα ὄγκον. Excidit ἄν in sqq. πολλὰ (L. πόλλ' ἄν) εἶχον ἔτι — λέγειν, tum ita pergit vitiosissima oratione: μάταιον δὲ ὁρῶν τὸν λόγον καὶ ἐν ἴσῳ τὰ πολλὰ τοῖς σοῖς λόγοις ἐλεγχθησόμενα πρὸς ἀντιπάλους ὄντας ὑμᾶς τοὺς δικαίους κριτὰς παύομαι λέγων. Triplex in his vitium est: τοῖς σοῖς λόγοις pro τοῖς ὀλίγοις, quod Stephanus vidit, τοὺς δικαίους pro τοῦ δικαίου, quod Cod. Vaticanus optime servavit. Superest tertium satis manifestum in ἐλεγχθησόμενα: itaque sic locus constituendus est: ὁρῶν — ἐν ἴσῳ τὰ πολλὰ τοῖς ὀλίγοις λεχθησόμενα πρὸς ἀντιπάλους ὄντας ὑμᾶς τοῦ δικαίου κριτάς. Si de iure disceptatur apud ipsos adversarios iudices perinde esse dicit utrum pauca an multa dicantur. Sed revertor ad eos locos, ubi si vitii sedem repereris simul vera lectio restituitur et sciolorum stulta emblemata deprehenduntur. Peridoneum exemplum est III. 35. in his: παρελθεῖν εἴσω τῶν θυρῶν, ἀποκτείναντα δὲ τὸν βασιλέα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ὅσοις ἔτυχεν εἶναι πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν ἐμβαλεῖν. Homines docti opinantur: καὶ τῶν ἄλλων ὅσοις ἔτυχεν εἶναι significare »*et aliis quotquot ibi aderant.*" et sic accipiunt ἐνεῖναι, quod pro εἶναι e Cod. Vat. affertur. Non viderunt ἐνεῖναι esse ab ἐνίημι et coniungenda esse ἐνεῖναι πῦρ, *iniecisse ignem*, scribendumque esse καὶ τῶν ἄλλων ὅσους ἔτυχεν ἐνεῖναι πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν. Quid igitur verbo ἐμβαλεῖν facias? Reddas censeo Graeculo, qui de suo olim addidit. Unum e Dionysio locum adiiciam quia ilocalariter a sciolis interpolatus est et res est manifesta. Legitur III. 41: δευτέρῳ δ' ὕςερον ἔτει πάλιν τῶν Οὐηϊεντανῶν καταλυσάντων ἃς ἐποιήσαντο πρὸς αὐτὸν ἀνοχὰς καὶ τὰς ἄλλας ἀξιούντων ἀπολαβεῖν πόλεις, ὧν ἐπὶ Ῥωμύλου βασιλέως καθ' ὁμολογίαν ἀπέςησαν. Vitii sedes est in ΑΛΛΑΣ, in quo latet vera lectio ΑΛΑΣ. De *salinis* ad ostium Tiberis Veientes et Romani contendebant. Vetus fama erat Veientes bello victos salinas Romulo cessisse.

Audi Dionysium II. 55: δίκας ὁ Ῥωμύλος αὐτοῖς (Veientibus) ἐπιτίθησι τάδε· χώραν τε παραδοῦναι Ῥωμαίοις τὴν προσεχῆ τῷ Τιβέρει τοὺς καλουμένους Ἑπτὰ πάγους καὶ τῶν ἁλῶν ἀποςῆναι τῶν παρὰ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ. Illic quoque libri omnes conspirant in ἄλλων pro ἁλῶν, sed fraus a viris doctis deprensa est Plutarchi indicio, qui in Romul. 25. de eadem re sic scribit: *Veientes cum Romulo pacem composuerunt* χώραν τε πολλὴν προέμενοι τῆς ἑαυτῶν, ἣν Ἑπταπάγιον (L. Ἑπτὰ πάγους) καλοῦσιν [ὅπερ ἐςὶν ἑπταμόριον, Graeculi indocti emblema est una litura delendum] καὶ τῶν παρὰ τὸν ποταμὸν ἐκςάντες ἁλοπηγίων. Illuc igitur referenda sunt ea, de quibus agimus. Veientes reposcebant *salinas*, quas Romulo olim ex foedere cesserant. Res est manifesta. Manifesta igitur est loci corrupti emendatio, nam quis non videt legendum esse: καὶ τοὺς ἅλας ἀξιούντων ἀπολαβεῖν, ὧν ἐπὶ Ῥωμύλου βασιλέως καθ' ὁμολογίαν ἀπέςησαν. Tenemus nunc Graeculos ἐπ' αὐτοφώρῳ. Vetus lectio ΑΛΑC de more in ΑΛΛΑC est depravata, quo facto τοὺς ἄλλας *correxerunt* scilicet in τὰς ἄλλας, quod quia intelligi non poterat, πόλεις addiderunt sic: καὶ τὰς ἄλλας ἀξιούντων ἀπολαβεῖν πόλεις ὧν — ἀπέςησαν. Eadem opera nunc vicinum locum emenda: τίθεται πρὸς αὐτοὺς μάχην περὶ ταῖς ἄλλαις (Cod. Vat. πρὸς τὰς ἄλλας) — ἣν εὐπετῶς ἐνίκησεν. Perspicuum est περὶ τοὺς ἅλας, *circa salinas*, scribi oportere, et quod continuo additur: καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἐξ ἐκείνου κατεῖχεν ἀναμφιλόγως luce clarius est emendandum esse in hunc modum: καὶ τοὺς ἅλας ἐξ ἐκείνου κατεῖχεν. Illae *urbes* in Graeculorum cerebris natae sunt, ut vides. Eandem rem Livius I. 33. sic refert: *hoc rege* (Anco Martio) *crevit ager finesque. Silva Maesia Veientibus ademta, usque ad mare imperium prolatum, et in ore Tiberis Ostia urbs condita.* Salinae circa *factae.* Non *factas*, sed Veientibus ademtas esse crediderim, et fabulam de Romulo explodendam. Plinius XXXI. 7. *Ancus Martius Rex salis modia sex millia in congiario dedit populo et* salinas primus *instituit*, usus est certe primus et exercuit eas, quas cum Septem pagis Veientibus eripuisset. Easdem igitur *salinas* scribae Dionysio ademerunt, sed ita ut ei *urbes reliquas* pro iis obtruderent. Ut igitur ex ΠΕΙΘΟΙCCΟΦΙΑC unius litterulae vitio natum est

*πειθοῖς σοφίας* (*λόγοις*), sic ex ΤΟΥCΑΛΛΑC item una litterula vitiose abundante *τὰς ἄλλας* (*πόλεις*) ortum est. Foedus utrobique error est sed deprehendi etiam sine libris confutarique potuit.

Omnino in unciali scriptura C in vocabulorum exitu et initio positum multos errores parere solet. Aut enim male duplicatur, ut vidimus, aut e duobus alterum omittitur, aut perperam sequenti vocabulo praeponitur. Pauca e Dionysio exempla haec habe. In libro I. 41. laudantur senarii quidam ex Aeschylo sic:

> *ἥξεις δὲ Λιγύων εἰς ἀτάρβητον ςρατόν,*
> *ἔνθ' οὐ μάχης, εὖ οἶδα, καὶ θοῦρός περ ὢν*
> *μέμψει.*

ubi in Vaticano Cod. est *μάχησ ἄφοιδα*, quod corrector Graeculus in *εὖ οἶδα* refingendum esse putavit, quum *μάχης, σάφ' οἶδα* verum esset. In libro IV. 24. vehementer reprehendit Dionysius eos qui flagitiosa et scelerata mancipia temere manumitterent: *εἰς τούτους μέντοι*, inquit, *τοὺς δυσκαθάρτους πίλους ἐκ τῆς πόλεως ἀποβλέποντες οἱ πολλοὶ δυσχεραίνουσιν*, id est (ut Interpreti videtur): *hos pileos impuros multi ex ipsa urbe spectantes aegre ferunt.* Sed triplex mendum ex his eluendum est: extrita est litera C et *δυσεκκαθάρτους σπίλους* scribendum est, quorum illud Cod. Vaticanus obtulit, hoc reperit Sylburgius apte comparans verba vicina: *μὴ περιορᾶν —, ῥύπους δυσεκκαθάρτους εἰς τὴν πολιτείαν εἰσαγομένους.* Sed superest tertius error: deleta praepositione scribendum est *σπίλους τῆς πόλεως.* Quod in *δυσκαθάρτους* omissum erat ЄΚ in ora adscriptum insinuavit se in alienam sedem.

Male transpositum est C in senariis Sophocleis I. 48:

> *Συνοπάζεται δὲ πλῆθος οὐχ ὅσον δοκεῖ*
> *Σοὶ, τοῖς δ' ἐρῶσι τῆς ἀποικίας Φρυγῶν.*

ubi in ΔΟΚЄΙCΟΙ latet *δοκεῖς οἳ*, non *δοκεῖ σοὶ*, quod qui per errorem substituit sequens *τῆσδ'* inconsulto mutavit in *τοῖσδ'*. Sophoclis manum restituit Reiskius:

> *Συνοπάζεται δὲ πλῆθος οὐχ ὅσον δοκεῖς,*
> *Οἳ τῆσδ' ἐρῶσι τῆς ἀποικίας Φρυγῶν.*

C. G. COBET.